

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO**

Seduta tas-26 ta' Novembru, 2007

Citazzjoni Numru. 184/1983/1

John Falzon C.P.A.

VS

Alfred Cassar bhala direttur u in rapprezentanza tas-
socjeta` "Clo. Cassar & Bros. Limited."

Il-Qorti,

A. CITAZZJONI:

Rat ic-citazzjoni tal-attur li biha ppremetta:

Illi l-attur gie inkarigat mis-socjeta` konvenuta sabiex jippresta s-servizzi tieghu bhala accountant fl-interess tal-istess socjeta`;

Illi ta' dawn is-servizzi l-attur ghandu jiehu s-somma ta' Lm2560 kif jidher mill-kont anness mac-citazzjoni (Doc A);

Illi l-konvenut nomine rrikonoxxa dan id-debitu tant li dahhlu fil-balance sheets ta' l-istess socjeta`;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi meta gie interpellat biex ihallas ikkontesta dan id-debitu ghax qal li kien esagerat;

L-attur talab lill-Qorti:

1. Li l-konvenut nomine jigi kundannat ihallas is-somma ta' elfejn hames mija u sittin lira (Lm2560) ghal servizzi professjonali prestati mill-attur fl-interess u fuq inkarigu tieghu kif skond kont Dok A.

Bl-ispejjes inkluzi dawk ta' l-ittri ufficjali tat-28 ta' Gunju, 1982 u 30 ta' Novembru, 1982 u bl-imghax kummercjali mid-data tal-ewwel ittra ufficjali sal-eventwali pagament.

Il-konvenut gie ingunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti, il-lista tax-xhieda, u d-dokument prezentati mill-attur.

B. ECCEZZJONIJIET:

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-konvenut nomine li biha eccepixxa:

Illi t-talba attrici ghandha tigi michuda bl-ispejjez stante li l-ammont reklammat mill-attur huwa esagerat proporzjonat ghas-servizzi li ta fl-interess tas-socjeta`.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u l-lista tax-xhieda prezentati mill-konvenut nomine.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet lix-xhieda bil-gurament.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-digriet tat-12 ta' Marzu 1984 li bih gie nominat Mr. Godfrey Leone Ganado bhala perit komputista.

Rat id-digriet tas-16 ta' Marzu 1990 li bih Dr. Ramon Rossignaud gie nominat bhala perit legali.

Rat ir-relazzjoni tal-Perit Legali l-Avukat Dottor Ramon Rossignaud u l-Perit Komputista Godfrey Leone Ganado fejn issemma li:

“C. - Konsiderazzjonijiet

22. Il-kontestazzjoni bejn il-partijiet hi l-**“quantum”** ta' l-ammont pretiz mill-attur. Infatti rrizulta, u dan mhux kontestat, li l-attur kien ippresta servizzi ta' **accounting** lis-socjeta` konvenuta ghas-snin precedenti: izda l-ammont mitlub bhala regola kien ikun xi ftit inqas minn (Lm200) mitejn lira fis-sena; izda mhux Lm200 u fuqhom. Skond il-konvenut Alfred Cassar- ara Dok AC – dan l-ammont gie mitlub ghar-raguni li kien gie nformat bil-miktub li s-servizzi tieghu kienu ser jigu terminati.

23. Hi Prattika stabbilita fil-professjoni ta' **Accountants and Auditors kif ukoll fis-servizz ta' konsulenza iddefiniti 'business advisory services'** li r-relazzjoni bejntiehom, bhala ditta professjonali, u l-klijent tkun regolata bi ftehim maghruf bhala **“letter engagement”**. Dan id-dokument ikun jispecifica kemm ir-responsabilita' tad-diretturi (fil-kaz li l-klijent ikun socjeta`) ghall-**“financial statements”**, kif ukoll it-termini ta' l-inkarigu moghti lill-Accountant/Awditur, inkluz indikazzjoni tad-drittijiet (fees) u il-bazi li fuqhom dawn se jigu bbazati. Din l-indikazzjoni normalment tiddistingwi bejn dak li se jintalab ghall-servizzi varji, bhala **preparation of accounts, finalisation of accounts, audit, taxxa u business advisory services bhal konsulenza.**

24. Alternattivament, fin-nuqqas tal-ftehim fuq imsemmi, jew almenu resoluzzjoni bil-miktub tad-diretturi/shareholders, li hu kkunsidrat bhala Prattika normali fil-professjoni, is-sitwazzjoni hi regolata bil-konswetudni li jintalbu l-istess drittijiet ghall-**Audit** u **Accountancy** bhas-sena precedenti. Sitwazzjoni din, fejn

id-drittijiet ikunu **“approved by default”** sakemm ma jsirx xi ftehim bejn il-partijiet, li minhabba cirkostanzi eccezzjonali, li allura jirrikjedu aktar xoghol, jintalbu d-drittijiet addizzjonali.

25. **Fees** ghall-konsultazzjonijiet bhal ma huma laqghat u pariri u servizzi fuq negozju generali **‘konsulenza u buisness advisory services’** generalment isir ftehim **‘ad hoc’** fuqhom; cioe’ jew miftiehem ammont specifiku, jew isir qbil fuq **“hourly charge out rate”**. Fil-kaz ta’ l-ahhar, id-dritt ikun kalkolat billi wiehed izomm record tas-sighat li jkunu saru fuq **‘I-assignment’** u dawn is-sighat jigu multiplikati bir-rata miftehma.

26. Il-fatt li fl-istatements finanzjarji jkun hemm provvedimenti ghall-fees, ma jfissirx neccesarjament li dak l-ammont jigi approvat mid-Diretturi, wara li s-servizzi jkunu inghataw, u l-inkarigu kompletat. Fil fatt mhux l-ewwel darba li fil-pratika, l-ammont finalment miftiehem ikun anqas minn dak li jkun **‘billed’** u s-sena ta’ wara fl-accounts isir dak li fil-lingwagg tal-accountants nghdiulu **‘reversal of prior year provision for fees’**.

27. Bhala regola, l-approvazzjoni tad-drittijiet professjonali ta’ l-**Awditur/Accountant**, ikun item separat fuq l-agenda tal-meeting tad-Diretturi u l-approvazzjoni tal-kontijiet **(Audited Financial Statement) ‘as a whole’** kif mitlub mill ligi tal-Kumpaniji ma tfissirx neccesarjament li d-Diretturi jkunu awtomatikament approvaw id-drittijiet mitluba.

Infatti, hi Prattika normali li fin-nuqqas ta’ ftehim precedenti fuq id-drittijiet pretizi, l-ufficju tal-konsulenti fl-Accounts johorgu “fee Note”, li tigi diskussa u negozjata, qabel ma tigi approvata u accettata. Fil-fatt, mhux l-ewwel darba li wara tali diskussjonijiet tinhareg dik li jghidulha ‘credit note’.

D – Konsiderazzjonijiet dwar il-Kont Dok. “A”

28. Item 7 – Meetings of 1 hr. each with Mr. C. Cassar

Dwar dan l-item l-attur jippretendi Lm 70 – cioe' hlas bir-rata ta' Lm10 fis-siegha. Din ir-rata ta' Lm10 fis-siegha, fis-sena 1982, kienet tirraprezenta r-rata medja ta' "Partner" f'ufficju ta' Awdituri.

29. Item 15 – Meetings of 3 hrs. each with Mr. A. Cassar – Lm1050

Jekk wiehed japplika din ir-rata, anke ghall-item fuq imsemmi, rata li fl-opinjoni tal-periti hi "on the high side" – l-ammont fuq mitlub ta' Lm1050 kellu jkun ta' L450 jigifieri 45 siegha multiplikata bir-rata ta' Lm10.

30. Item 35 – Meetings with our Staff – Lm420

Hu universalment accetta li r-rata dovuta fil-kaz ta' laqghat li ma jsirux ma' "**Partner**", ma jistax jintalab hlas bir-rata ta' **Partner**. Normalment jekk il-laqghat jsiru ma' **Manager**, id-dritt ikun madwar 60% ta' dak li jithallas ghall-meeting ma' **Partner**, u bejn 25% u 30% jekk il-laqghat isiru ma' "**junior member of the staff**".

Jekk wiehed jassumi li bhala **average** il-laqghat kienu ta' siegha l-wahda, hu xieraq li dawn jithallsu b'dawn ir-rati: Lm6 fis-siegha ma' **Manager** u Lm3 fis-siegha ghall-laqghat ma' **Junior Staff**. Jekk wiehed jikkalkola li mill-35 meetings imsemmija, 15 saru ma' **Manager** u 20 ma' **Junior Staff** nigu ghas-segweni:

$$15 \times \text{Lm } 6 = \text{Lm } 90$$

$$20 \times \text{Lm } 3 = \underline{\text{Lm } 60}$$

$$\text{Total } \underline{\text{Lm } 150}$$

31. Item – Meeting with Legal Adivors

L-attur naqas li jgib provi sufficjenti biex jiggustifika dina l-prattika. Jekk wiehed jikkunsidra r-rata ta' Lm 10 fis-siegha – fl-1982 u fis-snin qabel, din zgur kienet aktar minn sufficjenti.

Kopja Informali ta' Sentenza

Dwar in-numru ta' "**meetings**" l-attur jghid li saru 10; dwar dan ma ngiebet l-ebda prova.

Billi xi laqghat probabilment saru, l-esponenti jhoss li ghandu jigi accettat li saru (5) hames **meetings** u mhux (10) ghaxra mall-konsulenti legali. Dan ifisser li dan l-**item** ghandu jithallas 5 x Lm 10 = Lm 50, izda mhux (Lm 100) mitt lira kif pretiz mill-attur.

32. Items- Accounting services – Audit fees
Lm 300 + Lm 250 = Lm550

Hi prattika normali fil-professjoni ta' l-**Accountants** li jinzamm "**a work in-progress record**". Dan ikun jindika n-natura ta' xoghol involut, is-sieghat li ha dan ix-xoghol, u min ghamel ix-xoghol cioe' jekk hux membru anzjan jew Junior Staff member.

L-attur naqas li jipproduci dokumenti simili; ghalhekk ma jistax jigi kkonfermat la kemm il-siegha kien jirrikjedi l-inkarigu, u lanqas min hadem fuqu.

Il-**ledgers** ezibiti mill-attur ma jirreferux ghas-sena 1980 – cioe' is-sena mertu tal-kawza.

33. Partikolarment rilevanti f'dan il-kuntest hi x-xhieda – fol. 61 tal-process li **inter alia** xehed hekk:

"Nispjega li r-raguni ghaliex l-ewwel baghat kont ta' elfejn lira (Lm 2000) u wara baghtilhom kont ta' (Lm 2560) elfejn hames mija u sittin lira kienet dovuta ghall-fatt li stante li l-ammont ta' Lm2000 kont ikkunsidrajtu bhala moderat, meta rajt li bdew jaqghilu id-diffikultajiet biex ihallsuh, jien ghamilt ricerka fid-**diaries**, u fil-karti l-ohra rigwardanti x-xoghol ezegwit fl-interess tas-socjeta' konvenuta, u sibt li kien hemm xoghol iehor li ma kontx "**iccargjat**" tieghu fl-ewwel kont.

Anzi nista' nghid li anke fit-tieni kont mhemmx imdahhla xi **items** ohra."

L-attur isemmi “**diaries**” u “karti ohra” – dawn ma gewx prodotti, u ma saritx prova dwarhom.

34. Dwar I-Accounting Services irid jinghad li l-unika dokumenti pprezentati jidhru li huma “debtors ledger” u l-akkont mal-Banek – Barclays Bank u MidMed Bank. Dawn jirreferu ghall-kambjali tal-kumpanija, cioe’ klijenti li kellhom ihallsu ghall-kambjali.

F’dawn il-ledgers, it-“**transactions**” li jirreferu ghas-sena 1980 – is-sena li dwarha qed jintalab il-hlas ghall-**Accounting u I-Audit**, mhumiex aktar minn 20. Dan hu ammont tant moderat, li hu prattikament insinjifikanti.

Fic-cirkostanzi ghalhekk mhemmx gustifikazzjoni ghal Lm300 ghall-**Accounting Services** u Lm250 ghall-**Audit Fees**. Dan l-ammont hu konsiderevolment aktar minn dak mitlub ghas-snin precedenti. Fil-fehma konsiderata ta’ l-esponenti, l-ammont ta’ Lm250 (l-ammont mitlub hu ta’ Lm550) hu sufficjenti ghas-servizzi tal-“**Audit u Accountancy**”.

35. Items: Confirmation of Balance Lm50 – 20 Letters sent to clients Lm100

Dawn huma kkunsidrati bhala parti mill-process ta’ l-Audit Anwali. Dan il-process jirrikjedi, fost affarijiet ohra, li l-Awditur jikkonferma l-bilanci kemm mil-Bank kif ukoll ma’ kredituri u debituri tas-socjeta’.

F’din is-sena in partikolari, (1980) irrizulta li kienu qed isiru xi trasferimenti ta’ **shares**, u ghalhekk jista’ jkun li kellhom jitolbu konferma ta’ numru aktar ta’ bilanci minn dawk normalment mehtiega.

Ghal dan il-partita, hi sufficjenti remunerazzjoni ta’ Lm50 flok il-Lm150 mitluba.

36. Item – telephone Lm95 and Photocopies Lm 100 = Lm195

Anke dwar din il-pretensjoni, hi prattika normali li fil-kont ta' l-**Audit/Accounting** wiehed jitlob ukoll ta' spejjes ta' telefonati li ma jidhlux fin-normalita', bhal telefonati twal '**overseas**'. Ma rrizultax li kien hemm il-htiega ta' dawn it-tip ta' telefonati – is-socjeta' konvenuta tiggstixxi n-negozju f'Malta, u ma saret l-ebda prova li bejn il-partijiet saru hafna telefonati '**overseas**'.

37. Dwar il-**photocopies**, illum saret prattika accettata fil-professjoni li jkun hemm '**charge**' ghall-fotokopji billi l-Acounts jigu kkupjati mill-Ufficju ta' l-Awditur (flok ma jaghmilhom il-klijent) billi diversi '**sets**' ikunu neccessarji – kopji jinzamm mill-klijent (dejjem skond in-numru ta' **shareholders**/diretturi), kopja tinzamm is-Servizzi Finanzjarji (MFSA), lid-Dipartiment tat-Taxxi Interni kif ukoll lill banek li maghom is-socjeta' ikollha kontijiet.

Ghalhekk hemm gusifikazzjoni ghall-kumpens fuq dawn iz-zewg **items**, pero' mhux fl-ammont mitlub.

Dwar it-**telephones**, l-ammont mitlub ta' Lm95 ghandu jkun ridott ghal Lm45 u l-ammont ta' Lm 100 ghall-kopji, stationery ecc., ghandu jigi ridott ghal Lm25.

38. Il-kont "Dok A" qed jigi ghalhekk modifikat kif gej:

	<u>Kont Originali</u>	<u>Kif emendat</u>
	Lm	Lm
(i) 15 meetings of 3 hrs	1056	450
(ii) Accounting Services	(300)	
		250
Audit Fees	250)	
(iii) 7 meetings of 1 hr.	70	70
(iv) 35 meetings with our Staff	420	15
(v) Meetings with Legal Advisors	100	50
(vi) Confirmation of Balances 20 letters sent to 6 of its clients	150	50
(vii) Certificates to Authorities	25	25

(viii) Long Telephone Conversations	95	45
(ix) Photocopies, Stationary	100	25
	Lm2560	Lm1115

E. Konkluzjoni

L-esponenti ghalhekk qed jikkonkludu li l-pretensjoni attrici ghandha tigi milqugha pero fl-ammont ta' Lm1115 – elf mija u hmistax il-lira Maltija u mhux fl-ammont ta' Lm2560 kif pretiz fic-citazzjoni.”

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

D1. Periti imqabbdin mill-Qorti

Illi l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell fil-5 ta' Ottubru, 2001 fil-kawza fl-ismijiet **Louis Theuma vs Anthony Borg** irriteriet illi:

“l-appellant jilmenta, u f'dan ghandu jinghata ragun, illi l-ewwel Qorti illimitat il-gudikat taghha ghal adozzjoni tar-rapport peritali li hi dikjarat li kienet accettabbli ghaliha taht kull aspekt. F'okkazzjonijiet simili kien hemm gudikati ta' din il-Qorti fejn is-sentenza appellata tkun iddikjarata nulla u l-atti rimessi lill-Ewwel Qorti in kwantu s-sentenza tkun tiddifetta mill-element essenzjali taghha, dik li taghti motivazzjoni xierqa ghad-decizjoni taghha. Il-Qorti kellha kull dritt li taddotta rapport peritali li jkun sewwa investa t-talbiet attrici u l-eccezzjonijiet tal-konvenut skond l-inkarigu moghti pero' tali adozzjoni kellha tkun wahda kritika fis-sens wiesgha tal-kelma u s-sentenza kellha allura taghmel accenn ghas-sottomissjonijiet tal-kontendenti dwar ir-rapport peritali u taghti raguni anke b'mod sintetiku ghaliex ciononostante l-Qorti kienet tal-fehma li tinkorpora l-qalba tar-relazzjoni bhala l-motivazzjoni tas-sentenza taghha, kif ghamlet il-Qorti f'dan il-kaz”.

[Ara wkoll PA – LFS – 22/6/04 **Clive Simpson vs John Saliba noe et**].

Ukoll fil-kawza fl-ismijiet **Vella Carmel vs Sammut Victor** (Prim'Awla – Imh. P. Sciberras), deciza fit-18/2/2004 intqal:

“Issa huwa pacifiku f' kazijiet ta' din ix-xorta illi l-gudizzju tal-Qorti kellu necessarjament ikun bazat fuq l-opinjoni teknika tal-perit nominat minnha. Dan aktar u aktar fejn il-parti nteressata ma tkunx ipprevaliet ruhha mill-fakolta lilha koncessa b' talba ghan-nomina ta' periti addizzjonali. Ara “**Giswarda Bugeja et -vs- Emmanuele Muscat et**”, Appell Civili, 23 ta' Gunju 1967;

Huwa minnu illi skond l-Artikolu 681 tal-Kapitolu 12 il-Qorti ma hijiex tenuta jew marbuta li taccetta l-konkluzjonijiet tar-rapport tal-perit u li, bhal materjali istrutturji ohrajn huma kontrollabbli mill-gudikant, kontra l-konvinzjoni taghha nfisha. “Dan pero` ma tistax taghmlu b' mod legger jew kapriccjuz. Il-konvinzjoni kuntrarja taghha kellha tkun ben informata u bazata fuq ragunijiet li gravement ipoggu fid-dubbru dik l-opinjoni teknika lilha sottomessa b' ragunijiet li ma ghandhomx ikunu privi mill-konsiderazzjoni ta' l-aspett tekniku tal-materja taht ezami” - “**Philip Grima -vs- Carmelo Mamo et nomine**”, Appell, 29 ta' Mejju 1998. Anzi, gie wkoll sewwa ritenut illi “f' cirkostanzi bhal dawn ikun pruzuntuz ghall-gudikant illi jiddipartixxi bla raguni verament valida mir-relazzjoni peritali. Dana mhux biss ghax ma kellux il-mezzi ghad-disposizzjoni tieghu biex serenement jinoltra ruhu fl-aspetti teknici tal-meritu, imma wkoll ghaliex necessarjament tkun tonqsu dik il-konoxxenza mehtiega biex, b' mod kritiku, jasal ghal konvinciment divers minn dak li jkunu waslu ghalih l-esperti minnu nominati” - “**Benjamin Camilleri nomine -vs- Charles Debattista nomine**”, Appell, 9 ta' Frar 2001.”

Fil-kawza **Champalin Company Limited vs Emmanuel Debono et** (Imh. J. R. Micallef - 01/03/2004) inghad:

“Ir-ragunament imfisser tant tajieb fir-Rapport imressaq minnu jikkostitwixxi determinazzjoni ta' fatt li din il-Qorti sejra toqghod fuqu ghaliex, ghalkemm *dictum expertorum numquam transit in rem judicatam*, il-konkluzjonijiet ta' perit tekniku jikkostitwixxu prova u mhux semplici opinjoni jew suspett. Tali fehmiel ghandhom is-sahha ta' prova

bhal kull prova ohra ammissibbli fil-ligi, u jibqghu jgawdu din il-kwalita' sakemm ma jigux kontestati, jew permezz ta' provi ohrajn kuntrarji ghalihom jew inkella b'sottomissjonijiet serji u tajbin bizzejjed li juruhom bhala fehmiel inattendibbli u li ma jitwemmnux App Civ 9/2/2001 – Camilleri vs Debattista]. Ghalkemm il-Qorti m'hijjex marbuta li toqghod ghal fehmiel ta' perit minnha mahtur kontra l-konvinzjoni taghha nnifisha [Kap 12 Art 681] , madankollu l-*giudizio dell'arte* ma jistax u m'ghandux jitwarrab facilment, sakemm ma jkunx jidher b'mod car li l-fehmiel u konkluzjonijiet tal-perit huma irragonevoli [App Civ 23/6/1967 Bugeja vs Muscat et].

In vista ta' dan il-Qorti ezaminat il-provi impressqa quddiem il-Perit Legali u kif ukoll ezaminat is-sottomissjonijiet impressqa mill-istess kontendenti. Il-Qorti ser tikkwota l-konsiderazzjonijiet maghmula mill-abbli Perit Legali u dan ghalhiex hija taqbel maghhom perfettament.

D2. Prassi fil-fees tal-Udituri u Accountants

Irrizulta li hi Prattika stabbilita` fil-professjoni ta' **Accountants and Auditors kif ukoll fis-servizz ta' konsulenza iddefiniti 'business advisory services'** li r-relazzjoni bejntiehom, bhala ditta professjonali, u l-klijent tkun regolata bi ftehim maghruf bhala **“letter engagement”**. Dan id-dokument ikun jispecifica kemm ir-responsabilita` tad-diretturi (fil-kaz li l-klijent ikun soċjeta`) ghall-**“financial statements”**, kif ukoll it-termini ta' l-inkarigu moghti lill-Accountant/Awditur, inkluz indikazzjoni tad-drittijiet (**fees**) u l-bazi li fuqhom dawn se jigu bbazati. Din l-indikazzjoni normalment tiddistingwi bejn dak li se jintalab ghall-servizzi varji, bhala **preparation of accounts, finalisation of accounts, audit, taxxa u business advisory services bhal konsulenza**. Alternattivament, fin-nuqqas tal-ftehim fuq imsemmi, jew almenu resoluzzjoni bil-miktub tad-diretturi/azzjonisti, li hu kkunsidrat bhala Prattika normali fil-professjoni, is-sitwazzjoni hi regolata bil-konswetudni li jintalbu l-istess drittijiet ghall-**Audit** u **Accountancy** bhas-sena precedenti. Sitwazzjoni din, fejn id-drittijiet ikunu **“approved by default”** sakemm ma jsirx xi ftehim bejn il-

partijiet, li minhabba cirkostanzi eccezzjonali, li allura jirrikjedu aktar xoghol, jintalbu d-drittijiet addizzjonali. **Fees** ghall-konsultazzjonijiet bhal ma huma laqghat u pariri u servizzi fuq negozju generali '**konsulenza u business advisory services**' generalment isir ftehim '**ad hoc**' fuqhom; cioe` jew miftiehem ammont specifiku, jew isir qbil fuq "**hourly charge out rate**". Fil-kaz ta' l-ahhar, id-dritt ikun kalkolat billi wiehed izomm record tas-sighat li jkunu saru fuq '**l-assignment**' u dawn is-sieghat jigu multiplikati bir-rata miftehma. Il-fatt li fl-**statements** finanzjarji jkun hemm provvedimenti ghall-**fees**, ma jfissirx neccesarjament li dak l-ammont jigi approvat mid-Diretturi, wara li s-servizzi jkunu inghataw, u l-inkarigu kompletat. Fil fatt mhux l-ewwel darba li fil-pratika, l-ammont finalment miftiehem ikun anqas minn dak li jkun '**billed**' u s-sena ta' wara fl-accounts isir dak li fil-lingwagg tal-**accountants** nghidulu '**reversal of prior year provision for fees**'.

L-approvazzjoni tad-drittijiet professjonali ta' l-**Awditur/Accountant**, ikun item separat fuq l-**agenda** tal-**meeting** tad-Diretturi u l-approvazzjoni tal-kontijiet (**Audited Financial Statement**) '**as a whole**' kif mitlub mil-ligi tal-Kumpaniji ma tfissirx neccesarjament li d-Diretturi jkunu awtomatikament approvaw id-drittijiet mitluba. Infatti, hi Prattika normali li fin-nuqqas ta' ftehim precedenti fuq id-drittijiet pretizi, l-ufficju tal-konsulenti fl-**Accounts** johorgu "**fee Note**", li tigi diskussa u negozjata, qabel ma tigi approvata u accettata. Fil-fatt, mhux l-ewwel darba li wara tali diskussjonijiet tinhareg dik li jghidulha '**credit note**'.

Hu universalment accettat li r-rata dovuta fil-kaz ta' laqghat li ma jsirux ma' "**Partner**", ma jistax jintalab hlas bir-rata ta' **Partner**. Normalment jekk il-laqghat jsiru ma' **Manager**, id-dritt ikun madwar 60% ta' dak li jithallas ghall-**meeting** ma' **Partner**, u bejn 25% u 30% jekk il-laqghat isiru ma' "**junior member of the staff**".

Hi Prattika normali fil-professjoni ta' l-**Accountants** li jinzamm "**a work in-progress record**". Dan ikun jindika n-natura ta' xoghol involut, is-sieghat li ha dan ix-xoghol, u

min ghamel ix-xoghol cioe` jekk hux membru anzjan jew Junior Staff member.

Dwar **telephones** hi prattika normali li fil-kont ta' l-**Audit/Accounting** wiehed jitlob ukoll ta' spejjes ta' telefonati li ma jidhlux fin-normalita`, bhal telefonati twal '**overseas**'. Dwar il-**photocopies**, illum saret prattika accettata fil-professjoni li jkun hemm '**charge**' ghall-fotokopji billi l-**Accounts** jigu kkupjati mill-Ufficju ta' l-Awditur (flok ma jaghmilhom il-klijent) billi diversi '**sets**' ikunu neccessarji – kopji jinzamm mill-klijent (dejjem skond in-numru ta' **shareholders**/diretturi), kopja tinzamm is-Servizzi Finanzjarji (MFSA), lid-Dipartiment tat-Taxxi Interni kif ukoll lill banek li maghom is-socjeta` jkollha kontijiet.

D3. Il-kaz in ezami

Il-kontestazzjoni bejn il-partijiet hi l-"**quantum**" ta' l-ammont pretiz mill-attur. Infatti mhux kontestat, li l-attur kien ippresta servizzi ta' **accounting** lis-socjeta` konvenuta ghas-snin precedenti. Ghalhekk minn dak li jirrizulta taht paragrafu 38 hawn fuq li jikkwota dak li qalu l-periti jirrizulta li l-pretensjoni attrici ghandha tigi milqugha pero` fl-ammont ta' Lm1115 – elf mija u hmistax-il lira Maltija u mhux fl-ammont ta' Lm2560 kif pretiz fic-citazzjoni. Fin-nota tieghu l-abili difensur tal-attur jiddistingwi bejn l-**Audit fees** u l-**Consultancy fees** li fil-fehma tieghu dawn ma gewx kalkolati. Izda ghalkemm dan argument li seta' kien validu, rrizulta waqt il-provi li hafna aspetti ta' dak li talab l-attur ma kinux ta' hekk u fil-fatt gew ezaminati mill-Periti u instabu eccessivi taht dak li talab l-istess attur. Hekk per eżempju fil-kont tal-**meetings** fejn l-ammont pretiz ta' LM1050 gie ridott ghal LM450, u **meetings with staff** li minn Lm420 gie ridott ghal LM150, il-**meetings with Legal advisors**, u l-**Accounting Services**, il-**Confirmation of Balances**, u **telephone charges** li kienu esagerati.

E. KONKLUZJONIJIET:

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti **nomine**, u tikkonkludi li l-pretensjoni attrici ghandha tigi milqugha pero` fl-ammont ta' Lm1115 u ghalhekk tikkundanna lis-socjeta` konvenuta thallas lill-

Kopja Informali ta' Sentenza

attur is-somma ta' Lm1115. Bl-imghax mil-lum (meta l-ammont preciz gie likwidat).

Spejjez bin-nofs.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----